

SPRÅKLIG VÄGLEDNING NJ 2

Detta är en vägledning till vilka språkliga förkunskaper som behövs inför språkkurs NJ 3. Den beskriver de kunskaper och färdigheter som en kursdeltagare förväntas ha lärt sig efter språkkurs NJ 2 vid Sámiij Áhpádušguovdásj. De efterfrågade kunskaperna och färdigheterna synliggörs genom en rad frågor under varje presenterat tema.

Vägledning över förvärvade kunskaper och färdigheter

Som kursdeltagare i NJ 2 kan du använda vägledningen;

- *innan* kursen, för att se vad du förväntas lära dig,
- *under* kursen, som hjälp till att tillgodogöra sig studiematerial inför ett nytt tema,
- *efter* kursen, som självvärdering för att se om du uppnått förväntade studieresultat.

Vägledningen kan också komplettera det intyg du erhållit från Sámiij Áhpádušguovdásj vid fullföljd kurs. Observera att vägledningen inte ger en komplett beskrivning av innehållet och att språket är större än vad som återges i undervisningen.

Vägledning över förkunskaper inför språkkurs NJ 3

Som blivande kursdeltagare i NJ 3 kan du använda vägledningen;

- *innan* kursen för att kontrollera att du har de förkunskaper som krävs för att du ska hänga med i undervisningen. Se även över vägledningar från tidigare NJ-kurser.

Kom ihåg att ha utgångspunkt att du ska kunna kommunicera på samiska kring det angivna ämnet genom att kunna berätta, ställa frågor och uppmana någon att göra något.

Árggan / Aarkebiejjien / Rutiner i vardagen

Kan du berätta om hur din dag ser ut?

- Vad gör du vanligtvis på vardagar?
- Vad gör du när du är ledig?

Morgon

- Vad gör du efter att ha vaknat på morgonen?
- Vad brukar du äta till frukost?
- Borstar du tänderna före eller efter frukost?
- Hur klär du dig när du är ledig, ska till jobbet, skolan eller annat ställe?
- Hur färdas du när du ska till jobbet, skolan eller annat ställe?

Dag (förmiddag, mitt på dagen, eftermiddag)

- Vad gör du på dagen?
- Vad äter du till lunch/middag?
- Vilken tid slutar du arbeta?
- Vilken tid brukar du äta middag?

Kväll

- Vad brukar du göra på kvällen?
- Vad gör du innan du går och lägger dig?
- Vilken tid brukar du lägga dig?

Natt

- Hur är dina sömnvanor? (sover du gott, snarkar du, pratar du i sömnen)
- Brukar du komma ihåg dina drömmar?

Hejman / Gåetesne / Hemmet

Kan du berätta om ditt hem, bohag och gårdsplan?

Kan du namnge ord för föremål som finns och verb du gör:

- i hallen?
- i köket?
- på toaletten?
- i tvättrummet?
- i vardagsrummet?
- i sovrummet?
- i barnrummet?

- i arbetsrummet?
- i förrådet/boden?
- på gården?
- i garaget?

Saje / Sijjeh / Platser

Kan du beskriva hur man åker till en plats, är på en plats eller far från en plats?

- Hur uttrycker du t.ex. att du ska åka till jobbet, till affären, till skolan?
- Hur talar du om var du är i t.ex. köket, i sovrummet, i garaget?
- Om du lämnar en plats, vad säger du då?

Kan du ord för att:

- du är **hos** någon?
- du ska **till** någon?
- kommer **från** någon?
- något är **på** något?
- lägga något **till på** något?
- något är **under** något?
- något ska **till under** något?
- något är **bakom** något?
- något är **bredvid** något?
- något är **mellan** något?
- etc.

Kan du skillnaden mellan att säga:

- **Den är på bordet** med hjälp av kasus kontra med hjälp av postposition
- **Sätt den på hyllan** med hjälp av kasus kontra med hjälp av postposition
- **Ta den från säcken** med hjälp av kasus kontra med hjälp av postposition

Ájgge / Aejkie / Tid

Kan du:

- veckodagarna?
- nu, snart, sen?

- igår, idag, imorgon?
- förra/nästa vecka?
- klockans ord för hel timme, halvtimme samt i och över?

Traditionell kunskap

Kan du benämningen för samiska traditionella byggnader och platser i kåtan?

Språkets uppbyggnad

Frågeord

Hur ställer du frågor med hjälp av följande frågeord?

Kan du svara på de frågor du ställer?

- Var?
- Vart?
- Varifrån?
- När?
- Vilken tid?

Adjektiv

- **Predikativ form**
  - Hur säger du *Huset är rött*?
- **Attributiv form**
  - Hur säger du *Ett rött hus*?

Verb

- **Infinitiv**
  - Hur säger du *Att äta*?
- **Presens sg.**
  - Hur säger du *Jag äter* eller *Jag äter inte*?
  - Hur ställer du frågor i nutid som t.ex. *Äter du?*

- Hur svarar du **Ja (jag äter)** och **Nej (jag äter inte)**?

- **Preteritum sg.**
  - Hur säger du **Jag sov** eller **Jag sov inte**?
  - Hur ställer du frågan i dåtid som t.ex. **Sov du?**
  - Hur svarar du **Ja (jag sov)** och **Nej (jag sov inte)**?

- **Imperativ för 2 person sg.**
  - Hur uppmanar du en person att göra något som t.ex. **Kom!**
  - Hur säger du till någon t.ex. **Kom inte!**

Postpositioner

Kan du följande postpositioner?

- på
- under
- bredvid
- framför
- bakom
- mellan
- inne i
- in i
- utanför
- ovanför
- nedanför
- runt
- mittemot
- mot
- nära

- över

- före
- efter
- hos
- till

Vet du i vilket kasus ordet före en postposition är böjt?

Kasusböjning

Kan du böja *substantiv* och *pronomen* i kasus:

- **genitiv singular?**
  - Hur berättar du vems något är som tex. *min, Fridas?*
  - Hur ställer du frågan: *Vems?*

- **inessiv sg.?**
  - Hur berättar du att någon har något som t.ex. *Jag har en hund.?*
  - Hur berättar du att någon/något t.ex. är *hos någon, på bordet, i rummet?*
  - Hur ställer du frågan: *Vem har? Hos vem? Var?*

- **illativ sg.?**
  - Hur berättar du att någon/något ska *till mig, till affären?*
  - Hur ställer du frågan: *Till vem? Vart?*

- **elativ sg.?**
  - Hur berättar du att någon/något kommer *från mig, från arbetet?*
  - Hur ställer du frågan: *Av/från vem? Varifrån?*